02 सप्टेंबर 2024

राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय बातम्या

न्यायालयीन स्थगिती संस्कृती	संदर्भ: ● अध्यक्ष द्रौपदी मुर्मू यांनी न्यायालयांमधील "स्थगन संस्कृती" दूर करण्याची गरज अधोरेखित केली. महत्वाचे मुद्दे: **"ब्लॅक कोट सिंड्रोम"** ● अध्यक्ष मुर्मू यांनी **"ब्लॅक कोट सिंड्रोम"** हा शब्द सामान्य नागरिकांनी कोर्टरूममध्ये अनुभवलेल्या उच्च तणावाचे वर्णन करण्यासाठी, वैद्यकीय सेटिंग्जमध्ये पाहिल्या जाणाऱ्या **"व्हाईट कोट सिंड्रोम"** शी तुलना केली. ● **10** ते **32** वर्षांपर्यंतच्या खटल्यांचा प्रदीर्घ कालावधी न्यायव्यवस्थेवरील जनतेचा विश्वास कमी करत असल्याची चिंता तिने व्यक्त केली. ● हा सततचा विलंब केस प्रलंबित राहण्याच्या एकूण समस्येला कारणीभूत ठरतो. भारताच्या सरन्यायाधीशांची टिप्पणी आत्मसंतुष्टता संबोधित करणे: ● सरन्यायाधीश डी.वाय. चंद्रचूड म्हणाले की, न्यायव्यवस्थेत आत्मसंतुष्टता अस्वीकार्य आहे. ● विशेषत: असुरक्षित गटांसाठी न्याय वितरण महत्वपूर्ण आहे. ● प्रकरणांचा राष्ट्रीय सरासरी निकाली दर **95%** आहे, परंतु प्रकरणांचा अनुशेष हाताळणे आव्हानात्मक आहे. ● **100%** विल्हेवाटीचा दर साध्य करण्यासाठी **71%** च्या पुढे विल्हेवाटीच्या दरात वाढ करण्याचा आग्रह केला.

LGBTQIA+ अधिकारांसाठी केंद्राचे निर्देश	संदर्भ: ● केंद्र सरकारने **LGBTQIA+** जोडप्यांसाठी काही तरतुदी अनिवार्य केल्या आहेत. ● सर्व राज्ये आणि केंद्रशासित प्रदेशांना या प्रक्रियेत कोणताही भेदभाव होणार नाही याची खात्री करण्याचे निर्देश दिले आहेत. प्रमुख तरतुदी: ● रेशन कार्ड: LGBTQIA+ जोडप्यांना एकाच घरातील सदस्य म्हणून ओळखले जाणे आवश्यक आहे. ● शरीराचा दावा: पुढील नातेवाईक अनुपलब्ध असताना भागीदार एकमेकांच्या शरीरावर दावा करू शकतात. ● वैद्यकीय हस्तक्षेप: इंटरसेक्स मुले आणि लैंगिक भिन्नता विकारांसाठी मार्गदर्शक तत्त्वे. ● मानसिक आरोग्य: LGBTQIA+ व्यक्तींच्या मानसिक आरोग्यासाठी मार्गदर्शक तत्त्वे विकसित करणे. ● बँकिंग अधिकार: LGBTQIA+ जोडपे संयुक्त बँक खाती उघडू शकतात आणि लाभार्थी म्हणून एकमेकांना नाव देऊ शकतात. ● तुरुंगाचे हक्क: LGBTQIA+ व्यक्तींना तुरुंगाच्या भेटी दरम्यान हिंसा आणि छळापासून संरक्षण करण्यासाठी सल्लागार जारी केले जातात. **LGBTQIA+ :** ● LGBTQIA+ हे एक संक्षिप्त रूप आहे जे लेस्बियन, गे, बायसेक्शुअल, ट्रान्सजेंडर, क्विअर, इंटरसेक्स आणि अलैंगिक यांचे प्रतिनिधित्व करते. **LGBTQIA+** अधिकारांची स्थिती आणि भारतातील मान्यता: ● **2014** मध्ये, सर्वोच्च न्यायालयाने ट्रान्सजेंडर व्यक्तींना तृतीय लिंग म्हणून मान्यता दिली, त्यांना अधिकृत कागदपत्रांमध्ये असे ओळखण्याचा अधिकार दिला. ● **2018** मध्ये, भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाने भारतीय दंड संहितेचे कलम **377** रद्द केले, ज्याने सहमतीने समलैंगिक कृत्ये गुन्हेगार ठरवले. ● ट्रान्सजेंडर व्यक्तींच्या हक्कांचे रक्षण करण्याच्या उद्देशाने **2019** मध्ये ट्रान्सजेंडर व्यक्ती (हक्कांचे संरक्षण) कायदा लागू करण्यात आला. हा कायदा ट्रान्सजेंडर लोकांना त्यांचे लिंग स्व-ओळखण्याची

	परवानगी देतो आणि रोजगार, शिक्षण आणि आरोग्य सेवेमध्ये भेदभाव प्रतिबंधित करतो. • सध्या भारतात समलिंगी विवाहांना कायदेशीर मान्यता नाही. सुप्रीम कोर्टाने अलीकडेच समलिंगी विवाहांना कायदेशीर मान्यता देण्यास नकार दिला आणि असे कोणतेही कायदे करण्याचे अधिकार विधिमंडळावर सोडले. • **2024** पर्यंत, **36** देशांमध्ये समलिंगी जोडप्यांमधील विवाह कायदेशीररित्या पार पाडले गेले आणि मान्यताप्राप्त आहे. तुम्हाला माहित आहे का**?** • नेदरलँड्स **(2001)**: समलिंगी विवाहाला कायदेशीर मान्यता देणारा जगातील पहिला देश.
सर्वोच्च न्यायालयाची **75** वर्षे 	संदर्भ: • पंतप्रधान श्री नरेंद्र मोदी यांनी **31** ऑगस्ट **2024** रोजी भारत मंडपम, नवी दिल्ली येथे जिल्हा न्यायाधीशांच्या परिषदेत भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाच्या **75** वर्षे पूर्ण झाल्याबद्दल स्मृती चिन्हाचे अनावरण केले. महत्वाचे मुद्दे: • **28** जानेवारी **1950** रोजी स्थापन झालेले सर्वोच्च न्यायालय कायद्याचे राज्य टिकवून ठेवण्यासाठी, नागरिकांच्या हक्कांचे संरक्षण करण्यासाठी आणि संपूर्ण भारतात न्याय सुनिश्चित करण्यासाठी महत्त्वपूर्ण आहे. • भारताच्या न्यायव्यवस्थेतील सर्वोच्च न्यायालयाच्या महत्त्वपूर्ण भूमिकेचा आणि देशाच्या कायदेशीर चौकटीला आकार देण्यावर त्याचा प्रभाव या स्टॅम्पमध्ये साजरा केला जातो.

सतलज जल विद्युत निगम **(SJVN)**	संदर्भ: ● भारत सरकारच्या सार्वजनिक उपक्रम विभागाने **SJVN** ला प्रतिष्ठित नवरत्न दर्जा बहाल केला आहे. ● ही ओळख **SJVN** च्या **36** वर्षांच्या इतिहासातील एक महत्त्वाचा टप्पा आहे, ज्यामुळे ती भारतातील 25वी नवरत्न कंपनी बनली आहे. बद्दल: ● भारत सरकार आणि हिमाचल प्रदेश सरकार यांच्यातील संयुक्त उपक्रम म्हणून **1988** मध्ये स्थापन झालेली, SJVN भारत आणि नेपाळमधील ऑपरेशन्ससह एक प्रमुख ऊर्जा संस्था म्हणून विकसित झाली आहे. ● SJVN, ज्याला 2008 मध्ये मिनीरत्न दर्जा देण्यात आला आहे, 56,802.4 MW चा विविध प्रकल्प पोर्टफोलिओ आहे. ● हे सध्या 2,466.5 मेगावॅटच्या एकूण स्थापित क्षमतेसह तेरा प्रकल्प चालवते आणि जल, सौर, पवन, औष्णिक आणि पारेषण क्षेत्रात अंमलबजावणीच्या विविध टप्प्यांवर 75 प्रकल्प आहेत. नवरत्न स्थितीचे महत्त्व: ● नवरत्न दर्जा हा अपवादात्मक आर्थिक कामगिरी आणि व्यवस्थापकीय कार्यक्षमता दाखवणाऱ्या निवडक केंद्रीय सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रमांना **(CPSEs)** प्रदान केला जातो. ● ही स्थिती **SJVN** ला वाढीव प्रदान करते, ज्यामुळे कंपनी खालील गोष्टी करू शकते: ○ मोठे प्रकल्प हाती घ्या आणि धोरणात्मक भागीदारी तयार करा. ○ 2030 पर्यंत 500 GW नूतनीकरणक्षम ऊर्जा क्षमता साध्य करण्याच्या सरकारच्या उद्दिष्टात महत्त्वपूर्ण योगदान देणे

SHe-Box पोर्टल

संदर्भ:

- 29 ऑगस्ट 2024 रोजी केंद्रीय महिला आणि बाल विकास मंत्री, श्रीमती. अन्नपूर्णा देवी यांनी नवी दिल्ली येथे नवीन **SHe-Box** पोर्टल सुरू केले.
- उद्दिष्ट: लैंगिक छळाच्या तक्रारींची नोंदणी आणि देखरेख करण्यासाठी केंद्रीकृत व्यासपीठ प्रदान करून महिलांसाठी सुरक्षित कामाचे वातावरण निर्माण करणे हा या उपक्रमाचा उद्देश आहे.

SHe-Box पोर्टलची वैशिष्ट्ये:

- She-Box पोर्टल सरकारी आणि खाजगी दोन्ही क्षेत्रातील अंतर्गत समित्या **(ICs)** आणि स्थानिक समित्या **(LCs)** संबंधी माहितीसाठी सर्वसमावेशक भांडार म्हणून काम करते.
- हे तक्रारी दाखल करण्यासाठी, त्यांच्या प्रगतीचा मागोवा घेण्यासाठी आणि ICs द्वारे वेळेवर प्रक्रिया सुनिश्चित करण्यासाठी एक एकीकृत व्यासपीठ प्रदान करते.
- एक नियुक्त नोडल अधिकारी पोर्टलद्वारे तक्रारींचे वास्तविक-वेळ निरीक्षण करेल.

Copyright © by Adda24

All rights are reserved. No part of this document may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without prior permission of Adda247.